

بررسی نقش پلیس بر میزان تعاملات اجتماعی شهروندان در فضاهای عمومی شهری با میانجی‌گری امنیت اجتماعی

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۶/۰۹/۱۱

تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۰۳/۲۲

شهاب عباس زاده^۱، مصطفی رحمان زاده^۲، اباصلت عسکری رابری^۳

از صفحه ۱۶۷ الی ۱۹۰

چکیده

زمینه و هدف: امروزه با افزایش اندازه، وسعت شهرها، روابط اجتماعی و تعاملات بین شهروندان تضعیف گشته است. پلیس به عنوان نماینده اجرایی قوه مقننه و همچنین عضوی فعال در جامعه نقش حیاتی در تأمین امنیت دارد. مقاله حاضر به بررسی نقش پلیس بر میزان تعاملات اجتماعی شهروندان در فضاهای عمومی شهری در شهر سبزوار به‌عنوان دومین شهر پرجمعیت استان مرزی خراسان رضوی پرداخته است.

روش‌شناسی: روش پژوهش در این پژوهش توصیفی-تحلیلی می‌باشد. جهت سنجش روابط پژوهش، از پرسشنامه محقق ساخته در قالب مقیاس پنج‌گزینه‌ای لیکرت استفاده شده است. روایی پرسشنامه از طریق روش محتوایی-صوری توسط تعدادی از اساتید رشته معماری و شهرسازی و همچنین از طریق تحلیل عاملی تأییدی برای روایی سازه مورد تأیید قرار گرفت. پایایی پرسشنامه‌ها نیز از طریق ضریب آلفای کرونباخ به تأیید رسید. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل ۲۳۹ نفر از ساکنین محله پاسداران شهرستان سبزوار بوده است که براساس فرمول کوکران و با استفاده از نمونه‌گیری تصادفی ساده تعیین گردید که با توزیع ۲۷۵ پرسشنامه و نرخ بازگشت ۸۸ درصد نهایتاً ۲۴۲ پرسشنامه مبنای تجزیه و تحلیل داده‌ها قرار گرفت.

یافته‌ها و نتایج: یافته‌های این پژوهش که با استفاده از نرم افزار آموس و در قالب روش مدلیابی معادلات ساختاری انجام شده است، حاکی از آن است که پلیس از طریق برقراری امنیت جانی و مالی می‌تواند بر افزایش تعاملات اجتماعی شهروندان اثرگذار باشد.

واژه‌های کلیدی

پلیس، امنیت، تعاملات اجتماعی، شهرسبزوار، محله پاسداران.

۱. دانشیار گروه معماری دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه حکیم سبزواری، (نویسنده مسئول)

shahab.arch@gmail.com

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، دانشگاه حکیم سبزواری.

۳. مربی گروه معماری دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه حکیم سبزواری.

مقدمه

حیات جمعی در فضاهای عمومی فرصتی جهت رها شدن از تنش‌های روزمره، گذران اوقات فراغت، تعاملات اجتماعی (سینت،^۱ ۱۹۷۴) و گردهمایی افراد و گروه‌های مختلف و بستری برای حضور، آزادی بیان و ابراز آن‌ها در فضا است (وایت،^۲ ۱۹۸۰). افزایش تعاملات اجتماعی شهروندان یکی از عوامل مهم در شکل‌گیری سرمایه اجتماعی شهر است (پیتر،^۳ ۲۰۱۰) و بر حس تعلق مردم تأثیرگذار می‌باشد (ریگر،^۴ ۱۹۸۱). به عقیده سنت افراد وقتی می‌توانند اجتماعی شده و وارد اجتماع شوند که از حمایت افراد دیگر برخوردار باشند. این احساس در مکان‌ها عمومی و جمعی بوجود می‌آید و ویژگی فضاهای عمومی فراهم‌آوری فضا جهت حضور شهروندان و افزایش تعاملات میان آنان است (سینت، ۱۹۸۴). کاتل^۵ و همکارانش نیز ارتقای تعاملات اجتماعی را در افزایش حس خوشبختی مردم مؤثر می‌دانند (کاتل، ۲۰۰۸). در واقع افزایش تعاملات اجتماعی در ایجاد رابطه دوستی اجتماعی مؤثر می‌باشد و یکی از مهم‌ترین عملکردهای فضاهای عمومی شهری بایستی افزایش این تعاملات باشد (سیلند،^۶ ۲۰۰۹). و این در حالی است که آنچه ما در جوامع امروزی شاهد آن هستیم کاهش ارتباط افراد با یکدیگر است. چنان‌که با افزایش اندازه، وسعت شهرها، سرعت، تراکم و غیره، روابط اجتماعی و تعاملات بین شهروندان تضعیف گشته است (بهزادفر و طهماسبی، ۱۳۹۲) و فضاهای عمومی شهری برخلاف گذشته تداعی‌کننده تعاملات اجتماعی شهروندان نیست. شهر سبزوار نیز از این قضیه مستثنی نمی‌باشد و علیرغم پیشینه و سبقه تاریخی این شهر و معماری خاص فضاهای جمعی برخی از محلات آن

1. Sennet.
2. Whyte.
3. Peters.
4. Riger.
5. Cattell.
6. Seeland.

که دعوت کننده مردم به این فضاها و تعاملات آن‌ها به تبع آن می‌باشد؛ در برخی از محلات چون محله پاسداران با توجه به معماری جدید و افزایش تراکم با مشکلاتی چون کاهش هویت و حس تعلق، میزان حضورپذیری و تعاملات اجتماعی روبرو است. بنابراین توجه به این مسئله در شهر سبزوار به‌عنوان دومین شهر بزرگ استان مرزی خراسان رضوی از ضروریات محسوب می‌گردد.

از عوامل مهم و مؤثر در حضورپذیری افراد و میزان تعاملات اجتماعی شهروندان در فضاهای عمومی شهری میزان امنیت این فضاها می‌باشد. در واقع استفاده مطلوب از این فضاها وقتی به معنای واقعی شکل می‌گیرد و کاربران فضاهای عمومی هنگامی می‌توانند با آرامش به استفاده از زیبایی‌های تدارک دیده‌شده بپردازند که احساس امنیت در آن فضا داشته باشند (حسینی و همکاران، ۱۳۹۴: ۱۸۷). پلیس به‌عنوان نماینده اجرایی قوه مقننه و همچنین عضوی فعال در جامعه نقش حیاتی در تأمین امنیت دارد (نایب‌پور و همکاران، ۱۳۹۳: ۷۸) و در قالب سازمان نیروی انتظامی حفظ آسایش و امنیت عمومی محور و اساس فعالیت‌های این سازمان است و بایستی با انجام فعالیت‌های متنوع در حوزه مسئولیت‌های خود، امنیت فردی و عمومی را در جامعه برقرار و به تقویت حس امنیت در میان اقشار مختلف پرداخته و زمینه رشد و پویایی را در کشور فراهم آورد (پورمؤذن، ۱۳۸۹: ۱۰۲). این سازمان با پشتوانه قانونی و اجرایی در برقراری نظم و امنیت مرتبط است و با نهاد حکومت در جهت دستاوردهای انقلاب ارتباط دارد و عملکرد آن بر امنیت جامعه مؤثر می‌باشد (رحیمی خورشیدوند، ۱۳۸۸: ۲۶-۲۷). بنابراین برای انجام وظیفه خود به شکلی مطلوب بایستی درک درستی از ساختار فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی مناطقی که در آن به خدمت می‌پردازد داشته باشد (نایب‌پور و همکاران، ۱۳۹۳: ۷۸). حال آن‌که با توجه به اهمیت و نقش پلیس در تأمین امنیت شهرها و فضاهای عمومی و نقش مؤثر امنیت در میزان تعاملات اجتماعی

این سوال مطرح می‌گردد که پلیس چگونه می‌تواند بر میزان تعاملات شهروندان در فضاهای عمومی شهری تأثیرگذار باشد؟ به عبارتی دیگر مسئله اصلی این پژوهش بررسی نقش پلیس بر میزان تعاملات اجتماعی شهروندان در فضاهای عمومی شهری با میانجی‌گری امنیت اجتماعی می‌باشد.

بیان مسأله

زندگی شهری با تنوع ارزش‌ها و پندارها، در کنار ابعاد مثبت گسترده‌ای که دارد، با جذب و تجمع مردم، موجبات تشدید اخلافات و برخوردهای اجتماعی را فراهم می‌نماید (شیخاوندی، ۱۳۸۳: ۸۹). بطوری که در دنیای امروز مناطق شهری جرم‌خیزترین و از همین رو، ترس‌آفرین‌ترین مکان‌ها به شمار می‌روند. در واقع شهرنشینی روزافزون در شهرهای امروزی سبب شده که درهم تنیدگی و فشردگی جمعیت، دارای پیامدهای گسترده‌ای گردد که یکی از آن‌ها افزایش جرم و ناهنجاری‌های اجتماعی است (تقوایی و همکاران، ۱۳۸۹). ضرورت توجه به این مهم در شهرها خصوصاً از آن جهت اهمیت دارد که همواره بخشی از جمعیت شهرها را مهاجران تشکیل می‌دهند که برخی از آن‌ها به دلیل عدم تطابق اجتماعی با محیط جدید، جرایم و انحرافات فراوانی را مرتکب می‌شوند (میرخلیلی، ۱۳۸۷: ۲۹۸). از این رو یکی از مباحثی که امروزه بایستی در شهرها مورد توجه اساسی قرار گیرد، مطالعات انحراف اجتماعی در زندگی شهری است که مقوله جرم در رأس آن قرار دارد. این مهم که باطرز تفکر، فرهنگ، پیشرفت و عقب ماندگی جوامع، ارتباط تنگاتنگی دارد (مافی، ۱۳۸۷: ۱۳۳). جدا از این که با اصول مسلم نظام شهری تعارض دارد، همراه خود سرخوردگی شهروندان و نزول محسوس سطح کیفیت زندگی شهروندان را نیز در پی خواهد داشت (حاتمی‌نژاد و همکاران، ۱۳۹۳: ۲۲۲). باعطف بدین مسئله، عمل آگاهانه‌ی مدیریت و برنامه‌ریزان شهری، در شناخت توزیع فضایی مشکلات مختلف، جهت کاهش نابرابری‌ها و بهبود کیفیت محیط

کالبدی از طریق ارتقاء کیفیت زندگی و در نهایت نیل به سمت توسعه پایدار شهری، مستلزم درک و شناخت تحلیلی از وضعیت موجود جغرافیایی از مسئله می‌باشد (لینچ،^۱ ۲۰۰۱: ۲۸). برای این اساس، پژوهش حاضر در جهت رفع این مشکل به بررسی نقش پلیس بر میزان تعاملات اجتماعی شهروندان در فضاهای عمومی شهری با میانجی‌گری امنیت اجتماعی پرداخته است.

مبانی نظری

امنیت

واژه امنیت^۲ از ریشه لاتین^۳ گرفته شده است که در لغت به معنای «نداشتن دلهره و دغدغه است» می‌باشد و معنای لغوی آن رهایی از خطر، تهدید، آسیب، اضطراب، هراس، ترس، نگرانی یا وجود آرامش، اطمینان، آسایش، اعتماد، تأمین و ضامن است (اسماعیل‌پور و فخارزاده، ۱۳۹۲: ۳). امنیت در معنای کلی آن یعنی تضمین تداوم ارضاء نیازهای انسانی (اصغرپور ماسوله و کامل قالیباف، ۱۳۹۲: ۳) و به معنای رهایی از خطر یا مخاطرات و یا از لطمات، ایمنی روانی، رهایی از هراس یا تردید، مشوش نبودن، نبودن احتمال ناکامی و چیزی که اطمینان و ایمنی می‌دهد (ضرابی و همکاران، ۱۳۹۱: ۱۰۷). احساس امنیت نیز به معنای احساس آرامش و اطمینان از عدم تعرض به جان، مال و سایر حقوق انسان است. این ارزش انحصاری، یکی از ضرورت‌های زندگی فردی و اجتماعی است (حقیقت‌بین و جلالی، ۱۳۹۲: ۳). در این پژوهش امنیت به یه بُعد مالی، جانی و کالبدی تقسیم گردیده است.

1 Linch.

2. Security.

3. Secures.

تعاملات اجتماعی

تأکید و توجه به حضورپذیری، اجتماع‌پذیری و تعامل اجتماعی فضاهای شهری موضوع جدیدی نیست و دارای قدمت بسیاری می‌باشد و چنین فضاهایی در ادوار مختلف به اشکال گوناگون در شهرها حضور یافته و سبب شکل‌گیری بافت‌های شهری سرزنده در پیرامون یا بر حول محور خود شده است. آگورا^۱ در شهرهای یونانی، فروروم^۲ در شهرسازی رومی، میدان و بازار در شهرهای قرون وسطی و... نمونه بارزی از فضاهای شهری هستند که علاوه بر ماهیت فضایی از کارکردهای اجتماعی بسیار عمده‌ای برخوردارند (راست بین و همکاران، ۱۳۹۱: ۳۶). اما پس از انقلاب صنعتی با افزایش اندازه، وسعت شهرها، سرعت، تراکم، حضور اتومبیل و غیره، روابط اجتماعی و تعاملات بین شهروندان تضعیف گشته است و این در حالی است که فضاهای عمومی شهری تنها یک کالبد نیست؛ بلکه کنش‌های اجتماعی و تعاملات شهروندی را نیز دربرمی‌گیرد که بایستی در طراحی‌ها و برنامه‌ریزی‌ها لحاظ گردد. در مورد تعریف تعاملات اجتماعی می‌توان عنوان نمود؛ تعامل اجتماعی به معنای ایجاد رابطه بین دو نفر یا بیشتر است که منجر به واکنشی میان آن‌ها شود و این نوع واکنش برای هر دو طرف شناخته شده است. البته در تعاریفی تعاملات اجتماعی یک موضوع فیزیکی، یک نگاه، یک مکالمه بین افراد تعریف گردیده است (بهزادفر و طهماسبی، ۱۳۹۲: ۱۸). در این مطالعه تعاملات اجتماعی نوع اول مدنظر می‌باشد.

چارچوب نظری

در راستای تأمین امنیت، اندیشمندان مختلفی با توجه به تخصص و ایدئولوژی خود نظریات متفاوت در این باب ارائه نموده‌اند و می‌توان به شیوه زیر دسته‌بندی کرد:

1. Agora.
2. Forum.

دسته اول. کنترل اجتماعی

گروهی از اندیشمندان و صاحب نظران معتقدند اصل وجودی امنیت چه به لحاظ بُعد عینی و چه بُعد ذهنی، تنها از طریق کنترل اجتماعی تأمین می‌شود. در حقیقت آن را منشأ وجودی و پدیدآورنده امنیت می‌دانند. نظریه کنترل اجتماعی به این مساله می‌پردازد که جامعه با ارائه سازوکارهایی اعضای خود را وادار به سازگاری می‌کند و از ناسازگاری باز می‌دارد و برای اینکه بتوان نظم اجتماعی را برقرار نگاه داشت، باید رفتارهای اجتماعی الگو شده‌ای را از طریق اجتماعی شدن و به کمک کنترل به اعضای جامعه تلقین یا تحمیل کرد که این کنترل می‌تواند توسط دولت، مردم و یا وجدان فرد انجام گردد (ستوده، ۱۳۸۸).

دسته دوم. کالبدی- طراحی

در نظریاتی که توسط شهرسازان و معماران مطرح شده است کالبد در میزان امنیت مؤثر دانسته شده است. از جمله این نظریه‌پردازان در این زمینه آرکلارک می‌باشد. به نظر او موقعیت، وضعیت، خصوصیت و کیفیت وسایل، اماکن و مناطق در میزان جرم و نوع جرم منطقه دخیل هستند. اسکار نیومن^۱ نیز در نظریه خود تحت عنوان فضاهای قابل دفاع^۲ در سال ۱۹۷۲ به این مسأله توجه کرده است. براساس این نظریه اصول فضای کالبدی یک محله بایستی به گونه‌ای باشد که ساکنان قادر به دیدن و کنترل محیط اطراف خانه‌هایشان باشند. در نظریه پنجره شکسته^۳ که توسط «جیمز کیو» و «کلینگ» در سال ۱۹۸۲، ارائه شد. نیز نادیده گرفتن و عدم توجه به کالبد عامل ناامنی در نظر گرفته شده است. شکستن پنجره‌های بیشتر هزینه و اهمیتی ندارد. نظریه دیگری در زمینه امنیت با دید کالبدی در دهه ۱۹۷۰ و ۸۰ با عنوان «جلوگیری از جرم از طریق

-
1. Oscar Newman.
  2. Defensible Space.
  3. Broken Window.

طراحی محیطی^۱ مطرح شد. این ایده براساس نظریات نیومن (۱۹۷۲) و ری جفری (۱۹۷۱) انتشار یافت. این نظریه در دو نسل به تکامل رسید. نسل اول این نظریه به بررسی آکادمیک راهبردهای سیستماتیک کاهش جرم از طریق کاهش فرصت‌های ارائه شده توسط محیط فیزیکی می‌پردازد. اصول این راهبردها شامل نظارت طبیعی، کنترل دسترسی، تقویت قلمروگرایی و جایگذاری مناسب کاربری زمین می‌شود. وجود فضای خالی، فرورفتگی‌ها و قطع ارتباط بصری، زیرگذرها، گودها و زیرپله‌ها از جمله فضاهای غیرقابل دفاع معرفی می‌شوند (مویدفر، ۱۳۹۴). اصول بنیادی نسل دوم مضاف بر اصول کالبدی به عوامل اجتماعی نیز توجه داشت و راهبردهای خود را با استفاده از نگاه جین جیکوبز به روابط با همسایه‌ها و جامعه محلی، ارائه داد. چهار راهبرد جدید عبارتند از همبستگی اجتماعی، اتصال، فرهنگ اجتماعی و ظرفیت آستانه (کاوه، ۱۳۹۱).

دسته سوم. فرهنگی - اجتماعی

عوامل فرهنگی از دیگر مواردی است که در نظریات مورد توجه قرار گرفته شده است. راپاپورت اساس شکل‌گیری فضاهای زیستی را در فرهنگ مردم جستجو می‌کند. بنابراین در هر فضا نظم‌های مختلف براساس فرهنگ خاص مردم و اعمال آن‌ها قابل مطالعه، شناخت و پیش‌بینی است (رفیع‌پور، ۱۳۷۸). براساس نظریه جان لنگ نیز افزایش رابطه مردم با قرارگاه‌ها و مکان‌های رفتاری و ایجاد روابط متقابل با دیگران، آشنایی و وابستگی به مکان را رشد داده و بنیان‌های عاطفی را مستحکم می‌سازد و اضطراب مردم را در محیط کاهش می‌دهد (کاوه، ۱۳۹۱). بنا بر اعتقاد دورکیم اگر در جامعه‌ای همبستگی اجتماعی قوی باشد، افراد از هنجارهای اجتماعی تبعیت و در غیر این صورت دچار هنجارشکنی و رفتار مجرمانه می‌شوند و امنیت جامعه به خطر می‌افتد

1. CPTED.

(ستوده، ۱۳۸۸: ۱۳۴). در واقع در جامعه‌ای که همبستگی قوی و فرهنگ مشترک وجود داشته باشد، همبستگی اجتماعی افزایش یافته و نظم اجتماعی عینیت می‌یابد و به تبع آن با افزایش امنیت روبرو خواهیم بود.

دسته چهارم. اقتصادی

برخی از نظریه پردازان نگرشی اقتصادی به مسئله امنیت دارند. از سردمداران نظریات اقتصادی مارکس می‌باشد به اعتقاد وی اقتصاد زیربنا و سایر نهادهای اجتماعی، فرهنگی، ایدئولوژی، خانواده و... روبنا است. وی جامعه را به دو دسته مالکین وسایل تولید و فاقدین وسایل تولید دسته‌بندی می‌کند. در حالی که از نظر وبر، مالکیت، قدرت و حیثیت با وجود وابستگی متقابلشان سه بنیان متمایزند که بر روی آن‌ها نظام قشربندی در هر جامعه‌ای سامان می‌یابد. تفاوت در مالکیت اموال، منشأ طبقه‌بندی اجتماعی است. در نتیجه افرادی که در طبقه اجتماعی بالاتری قرار دارند احساس تعلق بیشتری به جامعه و ارزش‌های آن (برای حفظ موقعیت خود) دارند. این در حالی است که افرادی که در طبقه‌های پایین جامعه قرار دارند به دلیل موقعیت خود کمتر احساس تعلق می‌کنند و احساس نارضایتی ناشی از این وضعیت در وقوع جرم در جامعه و ناامنی مؤثر می‌باشد.

در نظریه‌هایی که مطرح شد هر یک از متخصصان و نظریه‌پردازان با توجه به نگرش، تخصص، موقعیت، زمان و مکان خود عامل یا عواملی را به‌عنوان عوامل مؤثر بر تأمین امنیت معرفی کرده‌اند. اما مساله‌ای که مهم‌تر می‌نماید نقش هر یک از این عوامل در تأمین امنیت و امنیت گردشگری می‌باشد؛ و اگر بخواهیم با دیدی جامع و سیستماتیک و جغرافیایی به تبیین موضوع امنیت پردازیم بایستی به تمامی عوامل در این زمینه توجه گردد.

پیشینه پژوهش

با توجه به اهمیت موضوع مورد مطالعه، مطالعاتی تاکنون در این زمینه انجام شده است که در زیر به چند نمونه از آن اشاره می‌گردد:

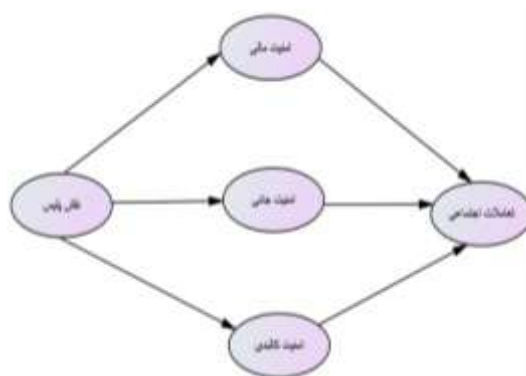
- انتظاری و همکارانش (۱۳۹۴) در پژوهشی تحت عنوان «احساس امنیت اجتماعی و عوامل مؤثر بر آن با تأکید بر نقش پلیس» به این نتایج دست یافتند که؛ میزان اعتماد اجتماعی، نگرش به عملکرد نیروی انتظامی، میزان مشارکت اجتماعی و پایگاه اقتصادی-اجتماعی پاسخگویان در تبیین میزان احساس امنیت اجتماعی شهروندان نوری سهم عمده‌ای دارد.
- نایب پور و همکارانش (۱۳۹۳) در پژوهشی تحت عنوان «نقش پلیس در احساس امنیت اجتماعی پایدار (مطالعه موردی: شهر دهگلان)» به این نتایج دست یافتند که؛ بین سه شیوه (توانایی، عملکرد، جدیت) پلیس و احساس امنیت اجتماعی شهروندان رابطه معناداری وجود دارد.
- در پژوهشی دیگر خاکپور (۱۳۹۱) ضمن خاطر نشان کردن اهمیت امنیت و نقش پلیس در تأمین آن بکارگیری مدیریت دانش را در سازمان نیروی انتظامی جهت کارایی بیشتر این سازمان توصیه می‌نماید.
- ربانی و همکارانش (۱۳۹۰) نیز در پژوهش خود به بررسی نقش پلیس در تأمین امنیت و جذب گردشگری در شهر اصفهان پرداخته‌اند. براساس نتایج این پژوهش گردشگران از نحوه اطلاع رسانی پلیس، نظارت پلیس بر عملکردها و همچنین تراکم زیاد در برخی از مراکز گردشگری رضایت کمتری داشته‌اند ولی در کل از میزان امنیت شهر اصفهان راضی بوده‌اند.

- پورمؤذن (۱۳۸۹) نیز از جمله افرادی است که در پژوهشی به بررسی تاثیر عملکرد پلیس بر احساس امنیت پرداخته است. براساس یافته‌های این پژوهش بین توانمندی پلیس و احساس امنیت شهروندان رابطه معناداری وجود دارد.
  - بیات (۱۳۸۹) در پژوهشی تحت عنوان «بررسی عوامل مؤثر بر احساس امنیت شهروندان تهرانی (با تاکید بر رسانه‌های جمعی، عملکرد پلیس و بروز جرایم» به این نتایج دست یافت که؛ رابطه معنادار بین عملکرد پلیس و امنیت شهروندان وجود دارد.
  - اشنایدر (۲۰۰۶) نیز در پژوهشی تئوری امنیت را بر مبنای نقش پلیس ارائه می‌دهد. براساس یافته‌های این پژوهش، وجود پلیس هم می‌تواند عامل احساس امنیت و هم ناامنی گردد. به طوری که پلیس با انجام درست وظیفه خود امنیت را برای آن مکان به ارمغان می‌آورد. اما وجود پلیس فاسد ناامنی و ترس را سبب می‌شود.
- همانطور که مطرح گردید تاکنون پژوهش‌هایی در خصوص امنیت شهری و یا نقش پلیس بر امنیت شهروندان انجام گردیده است؛ اما پژوهشی که نقش پلیس بر افزایش تعاملات را مورد مطالعه و تحلیل قرار دهد و یا حتی تبیین نماید انجام نگردیده است که در این پژوهش به این مهم پرداخته شده است.

مدل مفهومی پژوهش

با توجه به پیشینه تحقیق و اینکه در تحقیقات گوناگون، به طور همزمان رابطه نقش پلیس، میزان تعاملات اجتماعی و امنیت اجتماعی مورد بررسی قرار گرفته است و همچنین با استناد به تحقیقاتی که در آن‌ها تأثیرگذاری نقش پلیس بر امنیت (انتظاری و همکاران، ۱۳۹۴؛ نایب‌پور و همکاران، ۱۳۹۳؛ خاکپور، ۱۳۹۱؛ ربانی و همکاران، ۱۳۹۰؛ بیات، ۱۳۸۹؛ پورمؤذن، ۱۳۸۹؛ اشنایدر، ۲۰۰۶) و امنیت بر تعاملات اجتماعی (بهزادفر و طهماسبی، ۱۳۹۲؛ موسوی و زاهدیان، ۱۳۹۲؛ دینز، ۲۰۰۶) تحلیل و تأیید گردیده‌اند،

مدل مفهومی تحقیق حاضر ارائه شده است. پس از بیان تحقیقات مرتبط با مؤلفه‌های امنیت اجتماعی و نقش پلیس و تعاملات مدل مفهومی این پژوهش که بر گرفته از ادبیات موضوع، پیشینه پژوهشی و تحقیقات بیان شده در قسمت قبل می‌باشد به صورت زیر ارائه می‌گردد.

شکل ۱: مدل مفهومی پژوهش

روش‌شناسی پژوهش

روش‌شناسی تحقیق حاضر از نوع تحقیقات پیمایشی-تحلیلی است که در طی مراحل اجرای آن به دنبال توصیف روابط بین متغیرهای نقش پلیس، امنیت و تعاملات اجتماعی شهروندان می‌باشد. جهت سنجش این روابط، از پرسشنامه محقق ساخته در قالب مقیاس پنج گزینه‌ای لیکرت بر روی پیوستار بسیار کم تا بسیار زیاد استفاده شده است. روایی پرسشنامه از طریق روش محتوایی-صوری توسط تعدادی از اساتید رشته معماری و شهرسازی مورد تأیید قرار گرفت. همچنین از روش تحلیل عاملی تأییدی برای روایی سازه استفاده شد و برای پایایی پرسشنامه‌ها نیز از ضریب آلفای کرونباخ استفاده به عمل آمد. به ترتیب ضرایب کرونباخ برای پرسشنامه نقش پلیس، پرسشنامه امنیت و پرسشنامه تعاملات اجتماعی، برابر با ۰/۸۱۵، ۰/۸۲۱، و ۰/۸۴۸.

محاسبه گردید که از قابلیت اعتماد بالایی برخوردارند. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل ۲۳۹ نفر از ساکنین محله پاسداران شهرستان سبزوار بوده است. براساس فرمول کوکران و با استفاده از نمونه‌گیری تصادفی ساده تعیین گردید که با توزیع ۲۷۵ پرسشنامه و نرخ بازگشت ۸۸٪ نهایتاً ۲۴۲ پرسشنامه مبنای تجزیه و تحلیل داده‌ها قرار گرفت.

یافته‌های پژوهش

الف) یافته‌های توصیفی

میانگین سنی پاسخ دهندگان ۳۲ سال می‌باشد که این امر نشان دهنده جوانی جمعیت پاسخگو و به عبارتی بافت سنی جوان این محله است. ۴۰ درصد پاسخ دهندگان مرد و بقیه زن بوده‌اند. حدود ۵۲ درصد متأهل و ۴۸ درصد مجرد می‌باشند. از نظر مدرک تحصیلی ۲۹ درصد زیر دیپلم، ۳۴ درصد دیپلم، ۳۱ درصد پاسخ دهندگان فوق دیپلم و لیسانس و حدود ۶ درصد فوق لیسانس بودند. درارتباط با مدت سکونت، بیشتر پاسخ‌دهندگان یعنی ۲۵/۲ درصد در بازه سنی ۲ تا ۵ سال قرار گرفته‌اند که این امر نیز گویای بافت جوان و جدید این منطقه شهر سبزوار می‌باشد.

ب) یافته‌های استنباطی

این قسمت به تحلیل یافته‌های مستخرج از آنالیزهای آماری پژوهش پرداخته است. از آنجا که تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش با استفاده از روش معادلات ساختاری انجام شده است از همین رو ابتدا به بررسی برازش مدل اندازه‌گیری و سپس مدل ساختاری پژوهش پرداخته و در نهایت به بررسی آزمون فرضیات پژوهش پرداخته خواهد شد.

مدل اندازه‌گیری پژوهش

به منظور بررسی اعتبار ابزار سنجش از طریق تحلیل عاملی تأییدی در ابتدا نرمال بودن داده‌های جمع‌آوری شده توسط هر گویه - که توسط دو شاخص

کشیدگی^۱ چولگی^۲ در نرم افزار آموس سنجیده می‌شود - تأیید شد (این مقادیر بایستی برای کشیدگی بین ± 7 و برای چولگی بین ± 3 باشند). نتایج حاصله بیانگر نرمال بودن تمامی گویه‌های پژوهش بود. سپس در قدم دوم اعتبار سازه^۳ مدل مورد بررسی قرار گرفت که برای سنجش آن از اعتبار همگرایی^۴ استفاده شد. در اعتبار همگرایی هر یک از بارهای عاملی (ضرایب رگرسیونی) می‌بایست بزرگتر یا مساوی با $0/5$ باشند. در نهایت به بررسی برازش مدل^۵ بر اساس شاخص‌های مربوطه پرداخته می‌شود.

با توجه به نتایج حاصل شده، اولاً میزان کشیدگی همه گویه‌ها بین عدد $7 \pm$ و میزان چولگی آن‌ها نیز بین عدد $3 \pm$ است. بنابراین، داده‌های جمع‌آوری شده نرمال هستند. ثانیاً با توجه به مدل CFA برازش یافته و با در نظر گرفتن مقدار بارهای عاملی گویه‌ها اعتبار سازه تأیید می‌شود. ضمناً با توجه به مقدار بار عاملی پایین گویه‌های ۲ امنیت مالی، گویه‌های ۴، ۷ و ۸ امنیت جانی، گویه ۴ امنیت کالبدی، گویه ۴، ۳، ۲، ۱ و ۸ نقش پلیس و گویه‌های ۸، ۴، ۳، ۲، ۱ و ۱۴ تعاملات اجتماعی از مدل حذف شده‌اند. پس از انجام اصلاحات لازم بر روی مدل و همچنین با توجه به اینکه شاخص‌های برازش نیز در محدوده مطلوب خود قرار دارند (RMSEA=0.090، CMIN/DF=2.970، PCFI=0.634، PNFI=0.561)، بنابراین مدل اندازه‌گیری تحقیق از برازش قابل قبولی برخوردار است و به طور کلی این مدل مورد تأیید قرار می‌گیرد.

1. Kurtosis.
2. Skewness.
3. Construct Validity.
4. Convergent Validity.
5. Fit model.

مدل ساختاری پژوهش

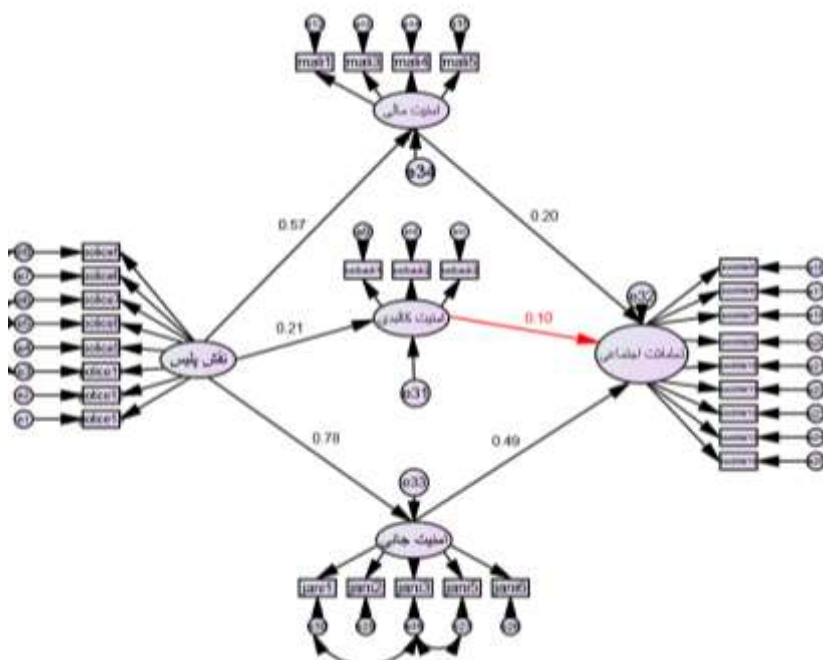
به منظور آزمون فرضیه‌های تحقیق، از مدل‌یابی معادلات ساختاری با به کارگیری روش حداکثر درست‌نمایی^۱ در نرم افزار آموس استفاده شد که در طی همه مراحل تحلیل، ماتریس کواریانس مبنای کار قرار گرفت. شکل ۲ روابط ساختاری مدل تحقیق را نشان می‌دهد. به منظور برازش مدل نخست تحقیق از شاخص‌های برازندگی مدل معادلات ساختاری استفاده به عمل آمد که براساس آن، شاخص‌ها بدین گونه برآورد شده است:

جدول ۱: شاخص‌های برازش مدل نظری پژوهش

مقادیر بدست آمده برای مدل ساختاری	نام شاخص
۳۶۱	درجه آزادی df
۱۱۵۴,۱۸۸	کای اسکوئر χ^2
۳,۱۹۷	کای اسکوئر بهینه شده χ^2/df
۰,۶۱۰	PCFI
۰,۵۳۹	PNFI
۰,۰۹۵	ریشه میانگین مربعات خطای برآورد RMSEA
۰,۷۶۵	AGFI

با توجه به این شاخص‌های بدست آمده، مدل پژوهش، از برازندگی قابل قبولی برخوردار است.

1. Maximum Likelihood Estimation Method.

شکل ۲: مدل برازش شده پژوهش

آزمون فرضیات پژوهش

شکل ۱ و جدول ۲ نتایج آزمون فرضیات تحقیق و روابط ساختاری بین متغیرهای مدل پژوهش را نشان می‌دهند. بر اساس این مدل، فرضیه نخست پژوهش که به تأثیر مثبت و معنادار نقش پلیس بر امنیت مالی می‌پردازد با توجه به ضریب مسیر $0/565$ و سطح معناداری $0/003$ در سطح تشخیص $0/05$ مورد تأیید قرار گرفت. فرضیه دوم پژوهش به بررسی تأثیر معنادار نقش پلیس بر امنیت جانی می‌پردازد که با توجه به ضریب مسیر $0/752$ و سطح معناداری $0/000$ در سطح تشخیص $0/05$ مورد تأیید قرار گرفت.

همانطور که جدول ۲ نشان می‌دهد، نتیجه آزمون فرضیه سوم پژوهش که تأثیر نقش پلیس بر امنیت کالبدی را آزمون می‌کرد، معنادار شد ($Pvalue=0/209$).

بنابراین فرضیه سوم پژوهش در سطح تشخیص ۰/۰۵ مورد تأیید قرار گرفت. فرضیه چهارم پژوهش که بیانگر تأثیر امنیت مالی بر تعاملات اجتماعی می‌باشد با توجه به ضریب مسیر ۰/۱۹۸ و سطح معناداری ۰/۰۰۰ در سطح تشخیص ۰/۰۳۵ مورد تأیید قرار گرفت.

همچنین در بررسی اثر امنیت جانی بر تعاملات اجتماعی، همانطور که در جدول ۲ ملاحظه می‌گردد، ضریب رگرسیونی به میزان ۰/۴۸۹ برآورد شده است. با توجه به این که سطح معناداری برای این رابطه ۰/۰۰۰ و از سطح معناداری آزمون یعنی ۰/۰۵ کمتر است، می‌توان نتیجه گرفت که اثر این متغیر در سطح اطمینان ۰/۹۵ معنادار است، و امنیت جانی بر تعاملات اجتماعی اثر معنادار و مثبتی دارد. در نهایت در فرضیه ششم همانگونه که در جدول ۲ مشاهده می‌شود، ضریب اثر امنیت کالبدی بر تعاملات اجتماعی برابر با ۰/۰۹۹ برآورد شده است. با توجه به مقدار شاخص جزئی (P-VALUE) که برابر ۰/۱۶۴ شده است و در سطح معناداری ۰/۰۵ بیشتر می‌باشد، می‌توان نتیجه گرفت که این ضریب مسیر در سطح خطای ۰/۰۵ معنادار نیست.

به طور کلی می‌توان نتایج آزمون فرضیه‌ها و آماره‌های مربوطه را در جدول ۵

نشان داد:

جدول ۲: خلاصه نتایج آزمون فرضیه‌ها

فرضیه	مسیر	ضریب مسیر	P-VALUE	نتیجه
۱	نقش پلیس ← امنیت مالی	۰,۵۶۵	۰,۰۰۰	تأیید
۲	نقش پلیس ← امنیت جانی	۰,۷۵۲	۰,۰۰۰	تأیید
۳	نقش پلیس ← امنیت کالبدی	۰,۲۰۹	۰,۰۰۴	تأیید
۴	امنیت مالی ← تعاملات اجتماعی	۰,۱۹۸	۰,۰۳۵	تأیید
۵	امنیت جانی ← تعاملات اجتماعی	۰,۴۸۹	۰,۰۰۰	تأیید
۶	امنیت کالبدی ← تعاملات اجتماعی	۰,۰۹۹	۰,۱۶۴	رد

بحث و نتیجه گیری

افزایش تعاملات اجتماعی شهروندان یکی از عوامل مهم در شکل‌گیری سرمایه اجتماعی شهر بوده و بر حس تعلق مردم تأثیرگذار می‌باشد. افراد وقتی می‌توانند وارد اجتماع شوند که از حمایت افراد دیگر برخوردار باشند. این احساس در مکان‌های عمومی و جمعی بوجود می‌آید و ویژگی فضاها را عمومی فراهم‌آوری فضا جهت حضور شهروندان و افزایش تعاملات میان آنان است. از عوامل مهم و مؤثر در حضورپذیری افراد و میزان تعاملات اجتماعی شهروندان در فضاها را عمومی شهری میزان امنیت این فضاها می‌باشد. در این میان پلیس نقش حیاتی در تأمین امنیت داشته و در قالب سازمان نیروی انتظامی، حفظ آسایش و امنیت عمومی محور و اساس فعالیت‌های این سازمان است. این سازمان برای انجام وظایف خود به شکلی مطلوب بایستی درک درستی از ساختار فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی مناطقی که در آن به خدمت می‌پردازد، داشته باشد. فضاها را عمومی شهری برخلاف گذشته تداعی‌کننده تعاملات اجتماعی شهروندان نیست. شهر سبزوار نیز از این قضیه مستثنی نبوده و علیرغم پیشینه و سابقه تاریخی این شهر و معماری خاص فضاها را جمعی برخی از محلات آن که دعوت‌کننده مردم به این فضاها و تعاملات آن‌ها به تبع آن می‌باشد؛ در برخی از محلات چون محله پاسداران با توجه به معماری جدید و افزایش تراکم با مشکلاتی چون کاهش هویت و حس تعلق، میزان حضورپذیری و تعاملات اجتماعی روبرو است. بنابراین توجه به این مسئله در شهر سبزوار به‌عنوان دومین شهر بزرگ استان مرزی خراسان رضوی از ضروریات محسوب می‌گردد.

هدف این پژوهش بررسی نقش پلیس بر ابعاد امنیت و ابعاد امنیت بر تعاملات اجتماعی در محله پاسداران شهر سبزوار می‌باشد. جهت تحقق این امر پرسشنامه‌ای در میان ۲۷۵ شهروند محله پاسداران توزیع شد. پس از تأیید روایی و پایایی ابزار پژوهش،

تحلیل پرسشنامه جمع آوری شده نیز به وسیله نرم افزارهای SPSS و AMOS و با بهره گیری از روش مدل یابی معادلات ساختاری صورت پذیرفت. در ادامه تلاش می شود تا نتایج بدست آمده از تحلیل آزمون فرضیه ها که منتج از تحلیل نرم افزاری داده های مربوط به روابط موجود بین متغیرهاست اجمالاً مرور شود و سپس میزان همسویی یا عدم همسویی آن با ادبیات موجود و پیشینه تحقیق در این زمینه، بررسی گردد. به کمک معادلات ساختاری ارائه شده پلیس می تواند از میزان هر یک از متغیرها در سطح جامعه آگاهی پیدا کند. تقویت هر یک از متغیرها بر اساس ضریب هر یک از آنها در معادله ساختاری تحقیق، ابزاری است که می تواند نقاط قوت و ضعف پلیس را مشخص کند و در تدوین راهکارها برای ایجاد تعاملات اجتماعی اثر بخش مفید باشد.

یافته های پژوهش حاکی از این است که نقش پلیس بر هر سه بُعد امنیت (مالی، جانی و کالبدی) معنادار می باشد. در تأیید یافته های حاصل از پژوهش حاضر پژوهشات نایب پور و همکارانش (۱۳۹۳) نشان می دهد که میان نقش پلیس و احساس امنیت اجتماعی شهروندان رابطه معناداری وجود دارد. همچنین نتایج تحقیق ربانی و همکاران (۱۳۹۰)، پورمؤذن (۱۳۸۹) و اشنایر (۲۰۰۶) که نشان می دهد بین توانمندی پلیس و احساس امنیت شهروندان رابطه معناداری وجود دارد، در راستای تأیید نقش پلیس و احساس امنیت شهروندان است.

با توجه به نتایج پژوهش، تأثیر امنیت مالی و جانی بر تعاملات اجتماعی نیز به اثبات رسید. نتایج پژوهش های بهزادفر و طهماسبی (۱۳۹۲) و موسوی و زاهدیان (۱۳۹۲) در راستای این یافته پژوهش است. با توجه به روابط گفته شده می توان بیان نمود که پلیس می تواند از طریق ایفای وظیفه و نقش خود در تأمین امنیت مالی و جانی بر تعاملات اجتماعی اثرگذار باشد.

پیشنهادها

بر اساس نظریات مطرح شده در این مقاله و نتایج پژوهش موارد زیر با توجه به تأیید هریک از فرضیه‌ها پیشنهاد می‌گردد:

امنیت اجتماعی بر تعاملات اجتماعی تأثیرگذار است:

تأمین امنیت روزانه و شبانه شامل تأمین نور کافی به عبارتی دیگر ارتقای نورپردازی محیطی جهت ارتقای امنیت کالبدی افراد و در نتیجه افزایش تعاملات، دید عابرین و دسترس مناسب به مراکز امن، رسیدگی به فضاهای پنهان، کنج و خلوت، زمین‌های بایر، ارتقای خوانایی و کاستن از حس گمشدن و به عبارتی دیگر شناسایی مکان‌های آسیب‌پذیر و افزایش تردد در آن‌ها، پیشنهاد می‌گردد.

نقش پلیس بر امنیت اجتماعی تأثیرگذار است:

بر اساس نتایج پژوهش با توجه به اثبات نقش پلیس بر امنیت؛ بر این اساس توجه به سه اصل دقت، سرعت و بهره‌گیری از تجهیزات مناسب در عملکرد پلیس و میزان امنیت فضاهای شهری ضروری است که کاستی در هر یک از این موارد می‌تواند امنیت اجتماعی را به خطر اندازد.

از جمله علل تأثیر بالای بُعد جانی امنیت، می‌توان دسترسی قشر مردم به پلیس و نظارت راحت نیروهای پلیس در تمامی محوطه‌های ورودی، نیمه باز، محوطه و بسته محله پاسداران را برشمرد. بنابر مطالب بیان شده، پیشنهاد می‌شود توجه هر چه بیشتر به امنیت جانی را به مدیران و مسئولان گوشزد می‌کند که باید هر چه قویتر و مجدانه‌تر توسط آن‌ها پیگیری شود.

- اسماعیل پور، نجما؛ فخارزاده، زهرا (۱۳۹۲). بررسی عوامل کالبدی مؤثر بر ناامنی و جرم‌خیزی فضا با تأکید بر رویکرد CPTED (مطالعه موردی: محله گودال مصلی در شهر یزد). پنجمین کنفرانس برنامه‌ریزی و مدیریت شهری، صص ۱-۱۵.
- اصغرپور ماسوله، احمدرضا؛ کامل قالیباف، آتنا (۱۳۹۲). ارائه چارچوب مفهومی جامعه‌شناختی برای امنیت شهروندی در محله. کنفرانس برنامه‌ریزی و مدیریت شهری، صص ۱-۱۲.
- انتظاری، علی؛ اسدپور، عهدیه؛ احمدی آهنگی، کاظم (۱۳۹۴). احساس امنیت اجتماعی و عوامل مؤثر بر آن با تأکید بر نقش پلیس (مورد مطالعه: شهر نور). انتظام اجتماعی، سال ۴، شماره (۷)، صص ۷-۳۴.
- بهزادفر، مصطفی؛ طهماسبی، ارسلان (۱۳۹۲). شناسایی و ارزیابی مؤلفه‌های تأثیرگذار بر تعاملات اجتماعی تحکیم و توسعه روابط شهروندی در خیابان‌های شهری: نمونه مورد مطالعه سندج. فصلنامه باغ نظر، شماره ۱۰ (۲۵)، صص ۱۷-۲۸.
- بیات، بهرام (۱۳۸۸). بررسی عوامل مؤثر بر احساس امنیت شهروندان تهرانی (با تأکید بر رسانه‌های جمعی، عملکرد پلیس و بروز جرایم). انتظام اجتماعی، شماره (۱)۱، صص ۳۱-۵۵.
- پورمؤذن، علی محمد (۱۳۸۹). بررسی رابطه نقش اجتماعی پلیس و احساس امنیت خانواده‌ها (مطالعه موردی: شمال تهران). نظم و امنیت انتظامی، شماره ۲ (۳)، صص ۱۰۱-۱۲۶.
- حقیقت‌بین، مهدی؛ جلالی، آزاده (۱۳۹۲). ارتقای معابر شهری با تأکید بر نورپردازی (نمونه موردی: خیابان‌های امامت و فرهنگ در مشهد). کنفرانس برنامه‌ریزی و مدیریت شهری، صص ۱-۱۶.

- خاکپور، عباس (۱۳۹۱). مدیریت دانش در سازمان‌های پلیسی با تأکید بر امنیت اجتماعی. دانش انتظامی، شماره ۱۴ (۳)، صص ۶۵-۹۰.
- راست‌بین، ساجد؛ جعفری، یاسر؛ دارم، یاسمن؛ معززی مهر طهران، امیرمحمد (۱۳۹۱). رابطه همبستگی بین کیفیت‌های محیطی و تداوم حیات شهری در عرصه‌های عمومی. فصلنامه باغ نظر، شماره ۹ (۲۱)، صص ۳۵-۴۶.
- ربانی، رسول؛ شاهینودی، احمد؛ دهقان‌نیا، محمدمنصور؛ ناظر حضرت، جعفر (۱۳۹۰). نقش پلیس بر تأمین امنیت و جذب گردشگران (نمونه موردی شهر اصفهان). فصلنامه مطالعات امنیت اجتماعی، صص ۴۰-۶۰.
- رحیمی خورشیدوند (۱۳۸۸). نقش خانواده در تأمین امنیت و جایگاه پلیس در ارتقاء آن. دو ماهنامه توسعه انسانی پلیس، شماره ۶ (۲۶)، صص ۲۱-۳۹.
- رفیع‌پور، فرامرز، (۱۳۷۸). آنومی یا آشفتگی اجتماعی، پژوهشی در زمینه پتانسیل آنومی در شهر تهران. انتشارات سروش.
- ستوده، هدایت‌الله (۱۳۸۸). آسیب‌شناسی اجتماعی (جامعه‌شناسی انحرافات). انتشارات آوای نور.
- ضرابی، اصغر؛ شرفی، زکيه؛ زنگنه، مهدی (۱۳۹۱). سنجش عوامل مؤثر بر احساس امنیت شهروندان شهر مشهد با تأکید بر عملکرد پلیس و رسانه‌های جمعی. پژوهش‌های راهبردی نظم و امنیت اجتماعی، شماره ۱ (۲)، صص ۱۰۳-۱۲۱.
- طاهری، زهرا؛ ربانی، رسول؛ ادیبی سده، مهدی (۱۳۹۱). پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی. شماره ۱ (۱)، صص ۲۱-۳۸.
- کاوه، محمد (۱۳۹۱). آسیب‌شناسی بیماری‌های اجتماعی. جلد اول، تهران: نشر جامعه - شناسان.

- موسوی، میرسعید؛ المیرا، زاهدیان (۱۳۹۲). عوامل مؤثر در تعاملات اجتماعی زنان در فضاهای شهری نمونه موردی: پیاده گذر شهریار کوی ولی عصر (ع) شهر تبریز. مجله زن و مطالعات خانواده. شماره ۶ (۲۱). صص ۱۶۶-۱۴۵.
- مؤیدفرس؛ تقوایی، م (۱۳۹۴). بررسی رابطه مدیریت بحران و سازماندهی فضایی و امنیت در گردشگری (مطالعه موردی: شهر یزد). مجله برنامه ریزی و توسعه گردشگری، ۴(۱۳)، صص ۱۲۰-۱۴۶.
- نایب پور، محمد؛ ویسیان، محمد (۱۳۹۳). نقش پلیس در احساس امنیت اجتماعی پایدار (مطالعه موردی: شهر دهگلان). جغرافیای انتظامی، ۲(۸)، صص ۷۷-۹۶.
- نویدنیا، منیژه (۱۳۸۸). چشم انداز پلیس؛ امنیت و سرمایه اجتماعی. فصلنامه مطالعات راهبردی، ۴(۴)، صص ۲۹-۴۶.
- تقوایی، مسعود؛ ضرابی، اصغر؛ مغانی رحیمی، بهنام (۱۳۸۹). بررسی عوامل مؤثر بر میزان جرم در مناطق مختلف شهر شیراز. فصلنامه علوم اجتماعی، شماره ۴۸، صص ۴۱-۱.
- مافی، عزت اله (۱۳۷۸). جغرافیای تطبیقی پاتولوژی شهر. فصلنامه پژوهش های جغرافیایی، شماره ۵۲.
- میرزامنندی، راهب؛ افشاری کیا، زهرا (۱۳۸۵). بررسی عوامل مؤثر بر رضایت عابرین از محیط پیاده روها با استفاده از روشهای تصمیم گیری چندمعیاره SAW، Vikor، Topsis و AHP (مطالعه موردی شهر تهران). یازدهمین کنفرانس بین المللی مهندسی حمل و نقل و ترافیک، صص ۱۷-۱.
- میرخلیلی، سید محمود (۱۳۸۷). توسعه شهرها و ضرورت پیشگیری وضعی از بزهکاری. فصلنامه حقوق، مجله دانشکده حقوق و علوم سیاسی، صص ۳۱۶-۲۹۷.

- Lynch , k.(2001) : the city sense and envty Designn .
- Nisbet, R. A.(1969). The quest for community. New York: Oxford University Press.
- Dines, Nicholas, Vicky Cattell, Will Gesler, Sarah Curtis, (2006),"Public spaces, social relations and well-being in East London", Joseph Rowntree Foundation, pp.13-18.
- Peters, K., Elands, Birgit, Buijs, Arjen (2010). "Social Interactions In Urban Parks: Stimulating Social Cohesion?", Urban Forestry & Urban Greening, 9,pp93-100.
- Schneier, B. (2006). *Beyond fear: Thinking sensibly about security in an uncertain world*. Springer Science & Business Media.
- Seeland, K., Dübendorfer, Sabine, Hansmann, Ralf(2009). "Making Friends In Zurich's Urban Forests And Parks: The Role Of Public Green Space For Social Inclusion Of Youths From Different Cultures", Forest Policy And Economics, 11, pp10-17.
- Sennet, Richard (1984) Families Against The City, 1872-1890, Middle Class Homes of Industrial Chicago,
- Whyte, W, H. (1980). The social life of small urban spaces. Tuxedo, Maryland: Printers II Inc.
- Schafer,J., Huebner, T., and Bynum, T.,(2006). "Fear of crime and criminal victimization: gender-based", Journal of criminal Justice,Vol.,34,285-301